

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 435/2017-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a zo sudcu Milana Ľalíka o prijatej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Sabóom, Obchodná 6, Sečovce, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 72/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 72/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Pezinok prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 72/2008 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Pezinok je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Jozefa Sabóa, Obchodná 6, Sečovce, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 435/2017-27 z 31. augusta 2017 prijal v zmysle § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) v časti, ktorou namietal porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „krajský súd“) v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 72/2008 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Vo svojej sťažnosti sťažovateľ dôvodí, že „ v trestných veciach je začiatok lehoty určený dňom, keď bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie. Od toho dňa platí právo

obvineného, aby bola jeho vec prerokovaná bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote. Začiatok lehoty v danej veci je 18.10.2008, keď bol sťažovateľ obvinený... (obžaloba bola podaná 25. septembra 2007, pozn.).

Konečné rozhodnutie v danej veci vydané nebolo. Vzhľadom k tomu, že vec bola pridelená novému senátu okresného súdu, musí byť vykonané nové dokazovanie vrátane výsluchu obžalovaných, svedkov, znalcov atď.

Za týchto okolností nie je možné ani len predpokladať, kedy bude konanie skončené na okresnom súde, po ktorom bude zrejme nasledovať odvolacie konanie na krajskom súde iniciované zo strany prokurátora alebo zo strany obžalovaných... Trestné konanie vedené proti sťažovateľovi od 18.10.2002 teda trvá 14 rokov a 8 mesiacov a v dohľadnej dobe skončené nebude. Nepochybne ide o extrémne dlhú dobu trestného konania...

K porušeniu práv sťažovateľa podľa čl.48 ods. 2 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru došlo v období od 01.01.2008 do 13.06.2013 tým, že okresný súd prejednal vec a 20.09.2012 vyhlásil rozsudok, ktorý bol zrušený uznesením z 13.06.2013 z dôvodov uvedených v § 321, ods. 1, písm. b), písm. c) Tr. por...

Keďže postup okresného súdu a jeho rozsudok z 20.09.2012 bol nezákonný a nesprávny, celé obdobie od 01.01.2008 do 13.06.2013 možno vyhlásiť za zbytočné prieťahy, pretože vec sa musí prejednať znovu...

Po vrátení veci na okresný súd bola vec súčinnosťou od 01.08.2014 pridelená novému zákonnému sudcovi, ktorý mal vykonávať úkony smerujúce k naplneniu podmienok uvedených v uznesení KS BA z 13.06.2013.

Sťažovateľ nemá vedomosť o tom, že by zákonný sudca od 01.08.2014 a následne vykonal úkony smerujúce k urýchleniu konaniu resp. k právoplatnému skončeniu veci.

Faktom je, že od 01.08.2014 až do 15.02.2017 keď sťažovateľ podal sťažnosť pre nečinnosť, nebolo vytýčené hlavné pojednávanie.

Sťažovateľ poukazuje na uznesenie KS BA z 08.06.2017, kde na str. 2 v prvom odseku sa uvádza, že predseda senátu JUDr. Zdenko Čaniga mal vedomosť o tom, že poškodený [REDAKOVANÉ] sa v tom čase nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody v Českej republike. Napriek tomuto faktoru predseda senátu nezabezpečil bezodkladný výsluch poškodeného [REDAKOVANÉ], či už formou dožiadania cez príslušný súd v Českej republike, formou telemostu alebo iným spôsobom.

Počnúc dňom 14.03.2017 bola vec pridelená v poradí tretiemu zákonnému sudcovi JUDr. Jánovi Skalickému, čo znovu predĺži celé konanie.

Z hore uvedených skutočností vyplýva záver, že po vrátení veci na okresný súd v auguste 2013 až do marca 2017 sa vo veci nekonalo plynulo ani efektívne a je otázne, či sa vo veci vôbec konalo. Ide takmer o štvorročné obdobie relatívnej nečinnosti okresného súdu, resp. jeho bezvýsledkovej činnosti. “.

3. Sťažovateľ žiada vysloviť porušenie v záhlaví označených práv, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 15 000 € (okresný súd) a nahradiť mu trovy konania, ktoré bližšie nešpecifikoval.

4.1 Na základe výzvy ústavného súdu sa okresný súd vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. Spr. 3165/2017 z 27. septembra 2017, v rámci ktorého uviedol:

„Čo sa týka skutkových okolností uvádzaných v ústavnej sťažnosti tieto nenamietame. V prílohe zasielame podrobný prehľad jednotlivých úkonov súdu od podania žaloby. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že napriek tomu, že obžaloba bola podaná ešte na Okresný súd Bratislava III dňa 25.09.2007, do dnešného dňa vec nebola právoplatne skončená. Nemožno však konštatovať, že súd vo veci nekonal, nakoľko to vyplýva z jednotlivých procesných úkonov, keď potom ako sa súd oboznámil s rozsudkami Špecializovaného súdu v Pezinku zo dňa 17.09.2007 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3Toš 10/2007 zo dňa 27.10.2009, ktorými bol sťažovateľovi uložený právoplatne trest odňatia slobody na doživotie, tak súd uznesením zo dňa 01.03.2010 trestné stíhanie zastavil.

Na sťažnosť obžalovaného [REDAKOVANÉ] Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 20.10.2010 napadnuté uznesenie Okresného súdu Pezinok zrušil. V nadväznosti na toto uznesenie okresný súd vo veci konal tak, že boli vytýčené pojednávania dňa 28.03.2011, 28.04.2011, 26.05.2011, 05.09.2011, 07.11.2011 a 20.09.2012, na ktorom bol vyhlásený rozsudok.

Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 13.06.2013 napadnutý rozsudok zrušil a opätovne prvostupňovému súdu nariadil vec znova prejednať s tým, že uložil prvostupňovému súdu vykonať výsluch poškodeného [REDAKOVANÉ].

Výsluchu [REDACTED] však bránili objektívne okolnosti, čo vyplýva z rozboru spracovaného v tejto súvislosti zákonným sudcom JUDr. Jánom Skalickým zo dňa 26.09.2017... Potom, ako odpadli okolnosti nemožnosti výsluchu svedka [REDACTED] súd vo veci vytýčil pojednávanie na deň 14.06.2017, ktoré pre neúčast' obhajcu bolo odročené na deň 11.10.2017.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujeme, aby Ústavný súd... pri svojom rozhodovaní zväzil najmä tú okolnosť, že do 13.06.2013, kedy bola vec zrušená uznesením Krajského súdu v Bratislave pod č. 1To 14/2013 súd riadne vo veci konal a rozhodoval a následne v konaní bránila objektívna okolnosť, a to nemožnosť vykonať dôkaz, ktorý nariadil Krajský súd v Bratislave vo svojom zrušujúcom rozhodnutí - výsluch [REDACTED], nakoľko tento sa nachádzal v zahraničí.

Prehľad spisu 1 T/72/2008 - k 20.09.2017

25.09.2007 - podaná obžaloba - obv. [REDACTED] § 9 ods. 2 Tr. zák.

- obv. [REDACTED] § 9 ods. 2 Tr. zák.

- obžaloba doručená na Okresný súd Bratislava III dňa 25.09.2007 (č.l. 1214)

- potvrdenie zo dňa 25.09.2007 o pridelení spisu JUDr. Ľudmile Hatalovej (č.l. 1227)

- potvrdenie zo dňa 22.01.2008 o pridelení spisu JUDr. Romanovi Fittovi (č.l. 1228)

- potvrdenie zo dňa 22.01.2008 o pridelení spisu JUDr. Petrovi Šamkovi (č.l. 1230)

- potvrdenie zo dňa 22.01.2008 o pridelení spisu JUDr. Dávidovi Lindtnerovi (č.l. 1232)

- pripojený rozsudok Špeciálneho súdu v Pezinku č.k. PK 2Tš/9/2005 zo dňa 03.05.2006 (č.l. 1237)

- pripojený rozsudok Špeciálneho súdu v Pezinku č.k. PK 2Tš/17/2005 zo dňa 17.09.2007 spolu s uznesením Najvyššieho súdu 3Toš/10/2007 zo dňa 27.10.2009 (č.l. 1330)

- uznesenie Okresného súdu Pezinok č.k. 1T/2/2008 zo dňa 01.03.2010 o zastavení trestného stíhania (č.l. 1345)

- sťažnosť obž. [REDACTED] 1353 voči uzneseniu o zastavení trestného stíhania (č.l. 1353)

- sťažnosť Krajskej prokuratúry Bratislava voči uzneseniu o zastavení trestného stíhania (č.l. 1354)

- predkladacia správa na Krajský súd v Bratislave (č.l. 1356)

- *dňa 26.04.2010 vrátenie spisu z Krajského súdu v Bratislave z dôvodu predčasného predloženia (č.l. 1357)*
- *pripojený rozsudok Špeciálneho súdu v Pezinku č.k. PK 2Tš/29/2006 zo dňa 28.04.2008 (č.l. 1359)*
- *pripojený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Toš/6/2008 zo dňa 30.03.2010 (č.l. 1434)*
- *uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 1 To 119/2010 zo dňa 20.10.2010 (vec zrušená a vrátená súdu prvého stupňa, aby vo veci znova konal a rozhodol č.l. 1483)*
- *zápisnica o verejnom zasadnutí o predbežnom prejednaní obžaloby zo dňa 27.01.2011 (č.l. 1510)*
- *zápisnica o hlavnom pojednávaní zo dňa 28.03.2011 (č.l. 1525)*
- *zápisnica o hlavnom pojednávaní zo dňa 28.04.2011 (č.l. 1552)*
- *zápisnica o hlavnom pojednávaní zo dňa 26.05.2011 (č.l. 1566)*
- *zápisnica o hlavnom pojednávaní zo dňa 05.09.2011 (č.l. 1576)*
- *zápisnica o hlavnom pojednávaní zo dňa 07.11.2011 (č.l. 1586)*
- *zápisnica o hlavnom pojednávaní zo dňa 20.09.2012 (č.l. 1621)*
- *rozsudok Okresného súdu Pezinok č.k. 1 T/72/2008 zo dňa 20.09.2012 (č.l. 1631)*
- *odvolanie, doručené súdu dňa 12.10.2012, voči rozsudku Okresného súdu Pezinok č.k. 1 T/72/2008 zo dňa 20.09.2012 obžalovaného [REDAKOVANÉ] (č.l. 1656)*
- *odvolanie, doručené súdu dňa 23.10.2012, voči rozsudku Okresného súdu Pezinok č.k. 1 T/72/2008 zo dňa 20.09.2012 obžalovaného [REDAKOVANÉ] (č.l. 1669)*
- *predkladacia správa na Krajský súd v Bratislave (č.l. 1680)*
- *uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 1To/14/2013 zo dňa 13.06.2013 (vec zrušená a vrátená súdu prvého stupňa, aby vo veci znova konal a rozhodol - potrebný výsluch poškodeného [REDAKOVANÉ] č.l. 1752)*
- *spis daný na lehotu 02.11.2017 z dôvodu, že nebolo možné uskutočniť výsluch poškodeného [REDAKOVANÉ], nakoľko dňa 21.04.2015 bolo súdu oznámené Národnou ústredňou Interpol, že poškodený sa nachádza v [REDAKOVANÉ] a jeho plánované prepustenie je určené na deň 02.11.2017 (č.l. 1932)*

- oznámenie Interpolu doručené na súd dňa 06.03.2017, že poškodený [REDAKOVANÉ] dňa 25.11.2015 bol vydaný na územie Slovenskej republiky z dôvodu Uznávacieho rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 4Ntc/4/2015 zo dňa 12.04.2015 (č.l. 1949)
 - úprava sudcu - termín hlavného pojednávania 14.06.2017 o 09,00 hod.
 - 20.04.2017 doručená žiadosť od obv. [REDAKOVANÉ] o prešetrenie
 - 24.04.2017 - spis zaslaný na KS BA spr. 2013/2017
 - 01.06.2017 - podanie obžalovaného (č.l. 2170)
 - 12.06.2017 - opatrenie o ustanovení obhajcu (č.l. 2182)
 - 13.06.2017 - uznesenie KS BA 3Ntro/1/2017 zo dňa 08.06.2017 o zamietnutí sťažnosti obžalovaného pre nečinnosť (č.l. 2201)
 - 14.06.2017 - zápisnica o hlavnom pojednávaní zo dňa 14.06.2017 (odročené z dôvodu ospravedlnenia sa obhajcu z pojednávania) - č.l. 2207
 - 14.06.2017 - úprava sudcu - vytýčenie termínu hlavného pojednávania na deň 11.10.2017 (č.l.2210)
 - 18.07.2017 - žiadosť obžalovaného o vyhotovenie fotokópií zo spisu (č.l. 2230)
 - 24.07.2017 - úprava sudcu - súhlas s vyhotovením fotokópií zo spisu (č.l. 2231)...
- Pripojený spis Krajského súdu v Bratislave č.k. 4Ntc/74/2015:*
- uznávací rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 4Ntc/4/2015 zo dňa 12.04.2015, právoplatný dňa 16.05.2015 ([REDAKOVANÉ] vykoná zvyšok trestu na území Slovenskej republiky č.l. 95)
 - žiadosť odsúdeného [REDAKOVANÉ] zo dňa 30.05.2016 o podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody (č.l. 140)
 - uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 4Ntc/4/2015 zo dňa 28.07.2016 o podmienene prepustení odsúdeného [REDAKOVANÉ] (č.l. 172), ktorý bol dňa 28.07.2016 podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu...
 - dňa 20.10.2015 Krajský súd vydal nariadenie výkonu trestu [REDAKOVANÉ], ktorý podľa správy o nástupe trestu nastúpil trest uložený Krajským súdom Bratislava do výkonu trestu dňa 25.11.2015, č.l. 129,
 - uznesením Krajského súdu Bratislava pod sp.zn.4Ntc/4/2015 zo dňa 28. júla 2016 bol odsúdený (svedok poškodený) [REDAKOVANÉ] podmienene prepustený z výkonu trestu

odňatia slobody a na časť nevykonaného trestu mu bola určená skúšobná doba v trvaní 3 roky, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 28.7.2016, č.l. 1745

Čo sa týka trestného spisu OS Pezinok 1 T/72/2008 dňa 14.3.2017 bol tento predmetný trestný spis pridelený novému zákonnému sudcovi JUDr. Jánovi Skalickému č.l. 1956, zväzok č. 7

- dňa 16.3.2017 som ako predseda senátu urobil prvé úkony v predmetnej veci a to vyžiadal som so strany obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ich vyjadrenie k postupu v zm. § 277 ods. 5 Tr.por. za účelom, či súhlasia s tým, aby sa pokračovalo v hlavnom pojednávaní bez zmeny predsedu senátu ako aj členov senátu, prípadne aby sa hlavné pojednávanie vykonalo odznovu, č.l. 1960 zväzok č. 7

- čo sa týkalo zabezpečenia osobnej účasti svedka poškodeného [REDAKOVANÉ] na hlavné pojednávanie konané dňa 14.6.2017 o 09,00 hod. súdu sa podarilo zistiť jeho adresu na ktorej preberá poštové zásielky ako aj číslo mobilného operátora, čoho dôkazom je úradný záznam č.l. 2148, zväzok č. 7 kedy dňa 23.5.2017 menovaný požiadal, aby návratka doručky nebola založená do trestného spisu z dôvodu o obavu o svoj život a o život svojej rodiny. “

4.2 Po vykonaní kontroly ústavnému súdu zaslanej chronológie procesných úkonov okresného súdu na základe obsahu predloženého – na vec sa vzťahujúceho – súdneho spisu (predloženého ústavnému súdu na nahliadnutie 16. októbra 2017, pozn.) považoval ústavný súd skutočnosti uvedené v chronológii za preukázané.

4.3 Nad rámec chronológie však ústavný súd pre úplnosť o priebehu konania uvádza ešte ďalšie zistenia zo súdneho spisu sp. zn. 1 T 72/2008:

Od 16. apríla 2008 do 18. februára 2010 okresný súd zisťoval, či sú ďalšie konania v trestných veciach vedených proti sťažovateľovi právoplatne skončené. Dňa 1. marca 2010 došlo k predbežnému prejednaniu obžaloby, pretože prichádzalo do úvahy rozhodnutie podľa § 244 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Bolo prijaté uznesenie o zastavení trestného stíhania, pretože je trest, ku ktorému môže trestné stíhanie viesť, celkom bez významu popri treste, ktorý bol obvineným pre iný čin už právoplatne uložený. Proti uzneseniu podal krajský prokurátor 12. marca 2010 a sťažovateľ 7. mája 2010 sťažnosť.

Od 20. júla 2010 do 24. novembra 2010 bol spis na odvolacom súde, ktorý zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu. Dňa 27. januára 2011 sa uskutočnil výsluch sťažovateľa. V dňoch 28. marca, 28. apríla, 26. mája, 5. septembra a 7. novembra 2011 sa konali hlavné pojednávania, na ktorých bol sťažovateľ prítomný. Ďalšie hlavné pojednávanie sa konalo 20. septembra 2012, ktoré bolo odročené na neurčito, sťažovateľ sa vzdal svojho práva zúčastniť sa hlavného pojednávania a súhlasil konať v jeho neprítomnosti, okresný súd vypočul jedného svedka a vykonal ďalšie dokazovanie výsluchom obhajcu sťažovateľa a vyhlásil rozsudok, ktorým uznal sťažovateľa a spoluobžalovaného [REDACTED] z trestného činu vraždy v štádiu pokusu, pričom sťažovateľovi podľa § 286 Trestného poriadku trest neuložil. Dňa 31. januára 2013 bol spis predložený odvolaciemu súdu. Dňa 13. júna 2013 sa konalo na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) verejné zasadnutie – sťažovateľ sa vzdal opäť svojej účasti na ňom. Krajský súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzali (č. 1. 1752 až 1759), a to absencia výsluchu poškodeného, na ktorého bol 14. novembra 2007 vydaný medzinárodný európsky rozkaz Krajským súdom v Brne. Dňa 5. augusta 2013 bol spis vrátený okresnému súdu [medzitým krajský súd a neskôr aj okresný súd zisťovali cez príslušné orgány (ministerstvo vnútra a Interpol) pobyt poškodeného (lustrácia bola negatívna)]. Okresný súd si vyžiadal spisy v iných trestných veciach, kde vystupoval sťažovateľ ako obžalovaný. Žiadosť zopakoval aj 14. januára 2015 a 26. januára 2015. Dňa 4. februára 2015 bola doručená žiadosť obhajcu sťažovateľa o informáciu, v akom stave sa jeho vec na okresnom súde nachádza. Okresný súd mu odpovedal listom z 2. marca 2015, v ktorom mu oznámil, že sa zisťuje pobyt poškodeného a neboli predložené požadované spisy zo Špeciálneho súdu. Dňa 30. decembra 2015 Krajská prokuratúra v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) žiadala o oznámenie dôvodu, pre ktorý nie je možné nariadiť termín pojednávania (už 5. januára 2016 okresnému súdu krajská prokuratúra oznámila, že poškodený sa nachádza v Českej republike a jeho prepustenie sa predpokladá na 2. november 2017, pozn.). Dňa 23. februára 2017 okresný súd požiadal Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky o oznámenie, či sa nachádza poškodený v Českej republike, a 6. marca 2017 mu bolo oznámené, že už 25. novembra 2015 bol preložený na výkon trestu do Slovenskej republiky (uznávacím rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Ntc 4/2015). Dňa 15. marca 2017 okresný súd vyzval sťažovateľa

a jeho obhajcov, či súhlasia so zmenou členov senátu, resp. či trvajú na tom, aby sa hlavné pojednávanie vykonalo odznovu. Dňa 4. apríla 2017 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, aby sa hlavné pojednávanie vykonalo odznovu. Dňa 16. mája 2017 bol nariadený termín hlavného pojednávania na 14. jún 2017, ktoré bolo odročené na základe žiadosti sťažovateľa a spoluobžalovaného na 11. október 2017. Dňa 17. mája 2017 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby si zvolil nového obhajcu, pretože ním zvolený [REDAKOVANÉ] zomrel, inak mu bude obhajca ustanovený súdom (č. 1. 2005). Dňa 18. mája 2017 [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] okresnému súdu oznámila, že už vykonávala niektoré úkony v tejto trestnej veci a môže zastupovať sťažovateľa, ak bude osobne súhlasiť. Dňa 31. mája 2017 okresný súd opatrením ustanovil advokátku – toto opatrenie zrušil 12. júna 2017. Dňa 1. júna 2017 sťažovateľ oznámil, že si zvolil za advokáta JUDr. Jozefa Szabóa (splnomocnenie zaslal okresnému súdu jeho advokát 9. júna 2017). Dňa 12. júna 2017 obhajca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na hlavnom pojednávaní, a to z dôvodu, že pre krátkosť času nemôže preštudovať celý trestný spis, a žiadal ho odročiť na neskorší termín. Dňa 10. októbra 2017 obhajca sťažovateľa telefonicky požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti (potvrdenie o nej zaslal mailom) a okresný súd zrušil termín hlavného pojednávania a súčasne určil nový termín na 21. február 2018.

4.4 Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 10. novembra 2017 k vyjadreniu okresného súdu (bod 4) stanovisko nezaujal a trval na svojich dôvodoch uvedených v sťažnosti.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti a predloženým súdnym spisom sp. zn. 1 T 72/2008 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv, ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný

procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom krajského súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

III.

6. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

8. Ústavný súd pri výklade základného „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo, lebo oneskorená spravodlivosť nie je žiadna spravodlivosť.

10. Podľa § 5 ods. 5 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 a obdobne podľa § 2 ods. 10 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán.

11. Pri posudzovaní, či vo veci došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 26/02) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú povaha konania, teda právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval. Povahou konania treba rozumieť nielen jeho zložitosť alebo, naopak, jednoduchosť na jednej strane, ale aj jeho význam pre sťažovateľa (obžalovaného v trestnom konaní, pozn.) na strane druhej.

Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania.

11.1 Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je trestnoprávne konanie

o obžalobe proti (aj) sťažovateľovi. Posudzované konanie sa začalo na okresnom súde v roku 2007, teda pred viac ako desiatimi rokmi. Ústavný súd zistil, že celková dĺžka predmetného konania pred okresným súdom bola čiastočne spôsobená skutkovo-procesnými okolnosťami (existencia dvoch obžalovaných, viacerých svedkov a znalcov a pod.). Doterajšia dĺžka tohto konania však bola podľa názoru ústavného súdu poznačená predovšetkým nesústredeným postupom okresného súdu v tejto veci, ktorý sa pri sústredenejšom a najmä efektívnejšom postupe mohol pokúsiť o odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa v oveľa kratšom časovom horizonte.

11.2 Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania účastníkov súdneho konania, ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil takú významnú okolnosť, ktorou by samotný sťažovateľ zásadným spôsobom prispel k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V konaní bol aktívny, spočiatku sa zúčastňoval aj nariadených hlavných pojednávaní najmä v roku 2011, na druhej strane však od roku 2012 žiadal vo veci konať už v jeho neprítomnosti (odpykáva si doživotný trest odňatia slobody za trestný čin vraždy, pozn.). V ďalších troch rokoch (od roku 2014 až do februára 2017, keď podal sťažnosť na nečinnosť) je potrebné tiež spomenúť, že sa o svoju vec riadne nestaral (*vigilantibus iura*), čo možno pripísať aj na jeho ťarchu.

11.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd zdôrazňuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07). Konanie na okresnom súde trvá viac ako desať rokov (rozsudok vydaný v roku 2012 bol zrušený krajským súdom), je tak už bez ďalšieho poznačené ako celok formálnosťou, neefektívnosťou a nesústredenosťou. Ústavný súd teda

dal za pravdu sťažovateľovi, že v konaní došlo k zbytočným priet'ahom a postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd preto okresnému súdu prikázal, aby v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 72/2008 v ďalšom období postupoval bez zbytočných priet'ahov, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

IV.

13. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

14. Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadost'učinenie v sume 15 000 eur, poukazujúc na to, že *„porušenie práv sťažovateľa bolo osobitne hrubé a svojvoľné. Vzhľadom na to, že sťažovateľ trpí pocitmi bezmocnosti, menejcennosti a bola u neho v podstate negovaná dôvera v poskytnutie spravodlivosti v štáte...“*

Vo všeobecnosti platí, že povaha trestnej veci je daná závažnosťou trestného činu kladeného osobe za vinu. Čím závažnejší trestný čin, tým negatívnejšie prežíva obvinený trestné stíhanie, pretože sa obvykle spája aj s hrozbou prísnejšieho trestu a vyššieho spoločenského odsúdenia. V danom prípade sa nejedná o pokus trestného činu vraždy v spolupáchateľstve podľa § 8 ods. 1, § 9 ods.2 a § 219 ods. 1 Trestného zákona. Za týchto

okolností sa musí zohľadňovať, že porušenými sú najvnútornejšie hodnoty osobnosti jednotlivca, jeho súkromie, rodinné väzby a satisfakcia má zmierniť prežitý stres, narušenie viery v spravodlivosť, neistotu a úzkosť. Vnútorne pocity krivdy, či bezmocnosti, ktorým je sťažovateľ vystavený takmer 15 rokov sú nepochybne hodné odškodnenia...

Neprimeraná dĺžka konania znamená pre účastníka morálnu ujmu a žiadne dôkazy ohľadne toho sa nevyžadujú (rozsudok Veľkého senátu ESLP vo veci Apicella proti Taliansku z 29.03.2006, sťažnosť č. 64890/01)...

Európsky súd pre ľudské práva sformuloval pravidlo, ktoré by malo byť základom pre výpočet náhrady nemajetkovej ujmy v rozsudkoch Zullo proti Taliansku, Musci proti Taliansku, Pizzati proti Taliansku, Scordinu proti Taliansku a iné, takto: V vzťahu k spravodlivému určeniu výšky náhrady za nemajetkovú ujmu, ktorá bola spôsobená dĺžkou konania dospel Súd k záveru, že výpočtovým základom je suma pohybujúca sa medzi 1000 až 1 500 € za rok konania (a nie rok prieťahu). Výsledok vnútroštátneho konania (či sťažovateľ prehral, vyhral alebo uzavrel mier) nie je relevantný, pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, ktorá bola spôsobená dĺžkou konania...“.

15. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

16. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

17. Podľa názoru ústavného súdu je nepochybné, že každému sťažovateľovi by malo byť priznané finančné zadosťučinenie za to, že všeobecný súd si nesplnil svoju povinnosť a neodstránil stav právnej neistoty v trestnej veci počas niekoľkých rokov. Avšak na druhej strane ústavný súd v okolnostiach tejto veci mal aj určitú pochybnosť, či má sťažovateľovi,

ktorý sa dopustil iného závažného trestného činu, za ktorý si odpykáva doživotný trest odňatia slobody, takéto finančné zadosťučinenie vôbec priznať, a ak áno, v akom rozsahu, keďže ide o konanie, za ktoré mu v žiadnom prípade nemôže byť uložený už prísnejší trest, ako mu bol už uložený (bod 11.2), a teda pociťovaná ujma, ktorá mu mala byť spôsobená, nemôže byť chápaná v takom rozsahu, ako to uvádza sťažovateľ v sťažnosti pri odôvodňovaní svojej žiadosti. Napriek uvedenému konštatovaniu, zohľadňujúc aj správanie sťažovateľa (bod 11.2) a súčasne neprimeranú dĺžku tohto konania, ústavný súd však rozhodol tak, že sťažovateľovi priznal sumu 500 € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola týmto (ne)konaním okresného súdu spôsobená (bod 3 výroku nálezu).

18. Ústavný súd tak nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie, nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu)

19. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi v dôsledku jeho právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Jozefom Saboóm, Obchodná 6, Sečovce.

20. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 je 147,33 eur a hodnota režijného paušálu je 8,84 eur. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu), čo predstavuje celkovú sumu 312,34 eur (bod 4 výroku nálezu).

21. Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa uvedeného v bode 20 (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto

nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde), tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

22. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 5. decembra 2017